

1932

Werklozen in de rij voor een arbeidsbureau in Hannover, voorjaar 1932. Door de economische crisis stijgt de werkloosheid tot bijna 30 procent. Op de loods staat een hakenkruis en 'Stem Hitler'. Extreme en antidemocratische partijen – de communisten en de nationaalsocialisten – zijn erg populair. In juli wint de Nationaalsocialistische Duitse Arbeiderspartij (NSDAP) de verkiezingen met ruim 37 procent van de stemmen.

1935

In Duitsland neemt de discriminatie en vervolging van joden toe. Dit is een foto van de publieke vernedering van de joodse Julius Wolff en zijn vriendin Christine Neemann (juli 1935 in Norden). Ze moeten borden dragen waarop staat dat ze 'rassenschenders' zijn. De invoering van de Neurenberger Rassenwetten in september maakt dat huwelijken tussen joden en niet-joden voortaan onwettig zijn. De rassenwetten ontnemen de joden hun fundamentele rechten.

1929

Op 24 oktober 1929 stort de aandelenbeurs van Wall Street (New York) in. De beurscrash betekent het begin van een wereldwijde economische crisis. Vooral Duitsland wordt hard getroffen door de crisis.

1933

Op 1 mei 1933 juicht een massa mensen Adolf Hitler toe tijdens een rondrit door Berlijn. De nazi's beloven een einde te maken aan de politieke en economische crisis. Zij geven de joden de schuld van alle problemen in Duitsland. De propaganda van de nazi's staat in het teken van die jodenhaat. Nadat Hitler en zijn partij aan de macht komen, veranderen zij Duitsland in enkele maanden van een democratie in een dictatuur.

1940

Intocht van het Duitse leger in het centrum van Amsterdam, 16 mei 1940. De regering – koningin Wilhelmina en de ministers – vlucht naar Engeland. Nadat het centrum van Rotterdam is gebombardeerd, capituleert het Nederlandse leger. Vanaf 15 mei zijn de nazi's in Nederland aan de macht.

1943

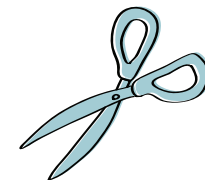
Joodse kinderen en hun ouders aan de Polderweg in Amsterdam, 25 mei 1943. Zij worden gedeporteerd naar doorgangskamp Westerbork in Drenthe. In totaal deporteren de nazi's 107.000 joden en enkele honderden Sinti en Roma uit Nederland, vooral naar vernietigingskampen in bezet Polen, zoals Auschwitz en Sobibor. Van de gedeporteerde joden keren er na de oorlog slechts vijfduizend terug.

1938

In de nacht van 9 op 10 november 1938 organiseren de nazi's in heel Duitsland gewelddadige aanvallen tegen joden. Meer dan 100 joden worden vermoord, meer dan 250 synagogen in brand gestoken en ongeveer 7.500 winkels vernield. Veel joden proberen na de Kristallnacht Duitsland te ontvluchten.

1941

Twee vrouwen fietsen in juni 1941 door De Bilt, in de buurt van Utrecht. De nazi's voeren steeds meer anti-joodse wetten door. Met elke maatregel raken de joden verder geïsoleerd. Vanaf mei 1942 moeten alle joden vanaf 6 jaar een Jodenster dragen.

1945

Grote vreugde in Zwolle als op 14 april 1945 Canadese troepen de stad bevrijden. In april veroveren Engelse en Canadese soldaten Noord- en Oost-Nederland. Begin mei capituleert de Duitse legerleiding. Op 5 mei 1945 is Nederland na vijf jaar bezetting weer een vrij land.

1944

D-day, 6 juni 1944: Invasie van Engelse soldaten op de kust van Normandië, Frankrijk. Ze maken deel uit van een groot leger van Amerikaanse, Canadese en Engelse soldaten. Eind 1944 is het zuiden van Nederland bevrijd.

1929

Otto Frank and Edith Holländer marry on 12 May 1925. On 12 June 1929, the Frank family is celebrating: Edith and Otto are overjoyed with the birth of their second daughter: Anne (Annelies Marie). The Frank family is Jewish and German.

1933

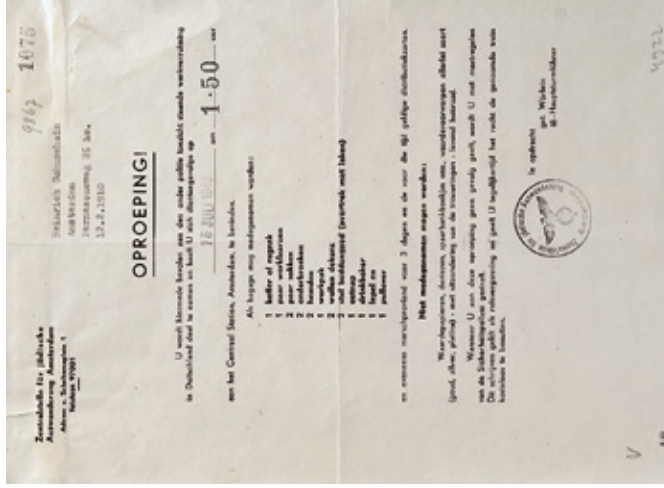
In 1933 Hitler and the Nazis come to power. Jews are discriminated. Signs with 'No Jews' appear in more and more places. Anne's parents decide to leave Frankfurt. Anne, Edith and Margot Frank, 10 March 1933. Tietz department store in Frankfurt (Germany) had a Photoweigh photo booth where you could weigh yourself and have your passport photo taken. Together, they weighed just under 110 kilos.

1937

Anne Frank speelt met andere kinderen in de zandbak bij de familie Toby, juli 1937. Van links naar rechts: Hannah Goslar, Anne, Dolly Citroen, Hannah Toby, Barbara en Susanne Ledermann. De foto is gemaakt door de moeder van Barbara en Susanne Ledermann. Hannah en Susanne en haar zus Barbara zijn joods en komen net als Anne uit Duitsland.

1934

Op de Montessorischool in Amsterdam zit Anne bij juffrouw Baldal in de kleuterklas. Deze klassenfoto is in 1934 genomen. Annes school is op loopafstand van het Merwedeplein waar de familie Frank een appartement huurt. In hun buurt wonen relatief veel joden die uit Duitsland zijn gevlucht.

1941

Margot, Otto, Anne en Edith Frank op het Merwedeplein, mei 1941. Na de zomervakantie in 1941 moeten Anne en Margot net als alle andere joodse kinderen naar aparte scholen, waar alleen joodse docenten les mogen geven. Het is een van de vele maatregelen van de bezetter om de joden te isoleren. Later zou Anne hierover in haar dagboek schrijven: 'Jodenwet volgde op Jodenwet en onze vrijheid werd zeer beknot.' (20 juni 1942)

1938

The Nuremberg Trials, November 1945. In the left side Hermann Goering and Rudolf Hess

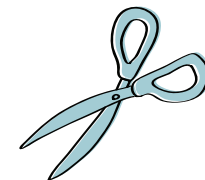
The Nuremberg Trials is the name given to the two trials of Nazis after the Second World War. The trials were held in the German city of Nuremberg from 1945 to 1949. The accused were put on trial and were charged with Crimes against peace, War crimes (violations of the customs of war i.e. killing of hostages, using civilians as slave labor), Crimes against humanity (atrocities such as murder, extermination, deportation of civilian deportations) and Conspiracy to commit these crimes.

1942

Op zondag 5 juli 1942 brengt een postbode een oproep voor Margot Frank om in Duitsland te gaan werken. De oproep is de aanleiding om de volgende ochtend meteen onder te duiken in het leegstaande deel van het bedrijfspand aan de Prinsengracht 263. Anne neemt haar dagboek mee naar dit Achterhuis.

1943

Zo zag het kamertje van Anne Frank en Fritz Pfeffer er in 1943 ongeveer uit. In dat jaar krijgt Anne steeds meer plezier in het schrijven. Ze schrijft over van alles: eten, de gesprekken aan tafel en ook over de ruzies, want in de loop van de tijd nemen de spanningen tussen de onderduikers toe. Op 16 september noteert Anne: 'De onderlinge verhouding hier wordt hoe langer hoe slechter. Aan tafel durft niemand z'n mond open te doen (...), want wat je zegt wordt óf kwalijk genomen óf verkeerd opgevat.'

1945

Otto Frank en de vier helpers in oktober 1945. V.l.n.r.: Miep Gies, Johannes Kleiman, Otto, Victor Kugler en Bep Voskuijl. Otto is de enige van de acht onderduikers die terugkeert uit de kampen. Miep heeft Annes dagboekpapieren bewaard en geeft deze aan Otto. Daarin leest hij dat Anne na de oorlog van haar dagboek een echt boek had willen maken. In 1947 laat Otto het dagboek publiceren met de titel: *Het Achterhuis*. Inmiddels is Annes dagboek in zeventig talen verschenen.

1944

Op 4 augustus worden de onderduikers van het Achterhuis verraden en gearresteerd. Annes dagboekpapieren blijven achter in de schuilplaats. Via doorgangskamp Westerbork worden de acht onderduikers naar kamp Auschwitz in bezet Polen gedeporteerd. Tijdens die treinreis is de familie Frank voor het laatst bij elkaar. Anne sterft uiteindelijk in maart 1945 aan ziekte en uitputting in kamp Bergen-Belsen (Noord-Duitsland).